

Fényképalbum

Interjúalany neve:	Ady Béláné sz. Dénes Ilona
A fénykép címe:	Fodor Loti nagymama
A fénykép készítésének helye:	Egerpatak
A fénykép készítésének ideje:	n.a.
A képen:	Berde Gáborné sz. Fodor Loti

Anyai nagyszüleim, a Berdek Szentivánlaborfalváról származtak, de nagyon-nagyon rég áttelepültek Egerpatakra, úgyhogy a nagyszülők mind Egerpatakon születtek. Berde Gábor volt nagyapám és Fodor Loti volt nagyanyám. Fodor dédszüleimnél három leány volt: a nagyanyám meg két testvére: Ágnes és Póli néni. Azóta sem hallottam ilyet, sem Lotit nem hallottam, sem Póli nénit. Nagyszüleimnek volt négy gyermeke, édesanyám és még három fiú: Pál, Ferenc és Sándor. Sándor húszévesen, tanítóképzős korában meghalt tüdőbajban. Loti nagyanyám nagyon hívő, templomba járó asszony volt.

Interjúalany neve:

Ady Béláné sz. Dénes Ilona

A fénykép címe:

Apai nagyszüleim aranylakodalma

A fénykép készítésének helye:

Egerpatak

A fénykép készítésének ideje:

1954. július 12.

Kulcsfigurák:

Dénes József és Ágnes

1954-ből nagyszüleimnek, Dénes Józsefnek és Ágnesnek az aranylakodalma és három családnak a gyermekei. Középen balról jobbra: édesapám Dénes György, édesanyám Dénes Györgyné, nagymamám Dénes Józsefné, nagytatám Dénes József, Módi Károlyné Dénes Ágnes és Módi Károly, nagytatámnak, nagymamámnak a veje. Akkor megint balról a felső sor: én vagyok, Dénes Ilona Ady Béláné, Dénes Ágnes, Dénes Margit, a testvéreim, nagytatámnak a menyé és a fia: Dénes Józsefné Irén, Dénes József a leánya, Dénes Mária és Módi Károlynénak a három gyereke: Módi Ágnes, Módi Sándor, Módi Bözsi. Alól pediglen a kisebb unokák balról jobbra: Dénes Gyula, Dénes Iri, Dénes Sanyi öcsém, Dénes József, Módi Jutka, Izsák Gábor, és ezt a kislányt nem tudom, hogy hívják, de ő Izsák Gábor testvére.

Interjúalany neve:	Ady Béláné sz. Dénes Ilona
A fénykép címe:	Édesapám
A fénykép készítésének helye:	Egerpatak
A fénykép készítésének ideje:	1950-es évek
A képen:	Dénes György

Édesapám, Dénes György Egerpatakon született 1906. október 23-án. Öten voltak testvérek. Volt tíz hektár földje, és ezért az ötvenes években elnevezték őt kuláknak, s elnyomták édesapámékat. Édesapám gondnok volt sokáig Egerpatakon; jártak is templomba, amíg szegények tudtak.

Interjúalany neve:	Ady Béláné sz. Dénes Ilona
A fénykép címe:	Édesapám arat
A fénykép készítésének helye:	Egerpatak
A fénykép készítésének ideje:	1950-es évek
Kulcsfigura:	Dénes György (jobbról a harmadik)

Hétköznap édesapámék rengeteget dolgoztak a mezőn. Volt aratógép, vetőgép, mindenféle, csak cséplőgép nem volt. Volt egy kicsi kétkerekű kocsink, amibe tette anyám az ebédet, és vitte ki a munkásoknak. Édesapám sokat ment. Akkor nem volt autó, hanem lószekérrel járt, vitte a malomba a búzát őrölni, vagy ment ide, ment oda.

Édesapám nagyon szerette a lovakat, s annak is lett az áldozata, a lónak. Egy vasárnap délután ültünk benn a konyhában, s ő kiment, hogy adjon a lovaknak enni, s ahogy vitte a szénát, az egyik ló hasba rúgta. Csak egy mély jajgatást hallottunk, s már szaladtunk. Édesapám ott feküdt az istálló közepén. Nem látszott kívül semmi akkor, sem egy kétség, sem meg nem dagadt semmije, de évek múlva abból daganat lett, és rá vagy négy, vagy öt évre érezte, hogy beteg. Akkor már elrákosodott annak az ütésnek a helye. 1963. szeptember 16-án, 56 éves korában meghalt. Fiatal volt, de nekem, nem tudom, miért, olyan öreg, megfáradt embernek tűnt. Úgy emlékszem rá, hogy olyan öreg. Édesanyám harminc évig volt özvegy.

Interjúalany neve:	Ady Béláné sz. Dénes Ilona
A fénykép címe:	Hétéves vagyok
A fénykép készítésének helye:	Egerpatak
A fénykép készítésének ideje:	1940. június 10.
A képen:	Dénes Ilona

Mindig aggódtam a szüleimért, de különben szép gyermekkorom volt. Ha édesapám nem jött haza arra az időre, mire én elképzeltem, akkor már sírtam, hogy hol van, miért nem jön. Vagy azért, hogy „Édesapám csak földet vesz, s nekem nem vesz ruhát!” – mert nem volt, csak egy viselő ruhám, amiben hétköznap jártunk iskolába, s egy vasárnapi, és kész. Cipő is olyan volt, amit édesanyám csináltatott a cipésznél; levágtak egy borjút, kikészítették és csináltatott nekem cipőt. Ruhánk úgy volt, hogy a gyapjút megfonták, megszótták és abból öltözködtünk. Nem úgy volt, mint most, hogy azt se tudjuk, mink van.

Interjúalany neve:	Ady Béláné sz. Dénes Iлона
A fénykép címe:	Zászlószentelés
A fénykép készítésének helye:	Egerpatak
A fénykép készítésének ideje:	1940-1944 között
Kulcsfigura:	Dénes György

Zászlószentelés a magyar világban Egerpatakon. Hátul látszik az egerpataki templom, s itt előtte a kerítése. Jobboldalt van édesapám, és baloldalt a sógora. Középen két szélén édesapámnak két testvére – jobboldalt a szélső, Iluka, aki meghalt vakbélgyulladásban, s baloldalt a másik testvére –, középen pedig a három unokatestvérem.

Interjúalany neve:	Ady Béláné sz. Dénes Iлона
A fénykép címe:	Családunk
A fénykép készítésének helye:	Egerpatak
A fénykép készítésének ideje:	1952 körül
Kulcsfigura:	Dénes György

Ez a mi családunk. Balról jobbra: én, édesanyám, nagyobbik húgom, édesapám, és akik itt le vannak guggolva: öcsém és a kisebbik húgom. Haton voltunk testvérek, én voltam a legnagyobb. Egy fiú és egy leány – Dénes Sára és Dénes György– meghalt kicsi korban, négyen nagy kort értünk. Dénes Margit volt a nagyobbik húgom, és Dénes Ágnes a kisebbik, Dénes Sándor az öcsém. Édesanyám már 42 éves volt, amikor született az öcsém 1950. március 17-én. 17 év különbség van köztünk, úgyhogy én már nagy leány voltam.

Interjúalany neve:	Ady Béláné sz. Dénes Ilona
A fénykép címe:	Édesanyám testvéreimmel
A fénykép készítésének helye:	Egerpatak
A fénykép készítésének ideje:	1980-as évek
Kulcsfigura:	Dénes Györgyné sz. Berde Margit

Édesanyámnak a születés- vagy neve napja lehetett, én nem voltam otthon, emlékebe küldték nekem ezt a képet. Balról jobbra: Sándor öcsém, Dénes Margit édesanyánk, Ágnes és Margit húgom. A nagyobbik húgom, Szövérfy Istvánné született Dénes Margit 1935. szeptember 4-én született. Nyolc osztályt végzett, utána textilgyárban dolgozott Sepsiszentgyörgyön. Volt négy leánya: Erzsébet, Babó, Ildikó és Enikő. Hatvan évesen halt meg. A kisebbik húgom, Hölgyes Jánosné született Dénes Ágnes 1940. június 1-jén született. Érettségizett, majd tisztviselőként dolgozott egy gyárban Sepsiszentgyörgyön. Volt két fiúgyermeke: János és Csaba. János, aki Melindával, a lányommal volt egyidős, két éve halt meg ott Szentgyörgyön. Az öcsém, Sanyi 14 éves korában árván maradt, amikor édesapám meghalt.

Interjúalany neve:	Ady Béláné sz. Dénes Ilona
A fénykép címe:	Évfolyamtárain
A fénykép készítésének helye:	Kolozsvár
A fénykép készítésének ideje:	1954. június 11.
Kulcsfigura:	Dénes Ilona

Ez a mi évfolyamunk első év végén. Akik ülünk a lépcsőn balról jobbra: Tóth Rózsika és én, Dénes Ilona, mögöttünk Szabó Edith, Mántó Juci, Nagy Piroska, Fazakas Ildikó. És a felső sorban, megint balról jobbra itt négy teológus fiú: Albu Zoltán, Tatár Tibi, Saja Sanyi, Adorjáni Dezső. Mind meg vannak halva már, egyik se él.

Mikor érettségiztünk, Csiha Kálmánné Nagy Emese, aki akkor már teológus volt, mint legátus szolgált Szentgyörgyön a Vártemplomban 1953 húsvétján. Mi hárman – Nagy Piroska, Mántó Juci és én – akkor is templomba járó lányok voltunk. Akkor érettségiztünk. Elmentünk az istentiszteletre, s mikor meghallottuk őt prédikálni, odamentünk hozzá istentisztelet után, és megkérdeztük tőle, hogy hogyan lehet bejutni a teológiára. Akkor határoztam el, hogy teológiára megyek. Szüleim nem akarták, mert ők ilyenről, hogy papnő még nem hallottak – de még én se addig. Azt mondta édesapám: „Fiam, hogyha fiú lennél, akkor igen. Ha tíz fiam lenne, azt is odaadnám. De egy leány... mit fogsz te ott csinálni?” S azt mondtam: „Édesapám, tessék levinni az állomásra, mert én megyek Kolozsvárra”.

Interjúalany neve:	Ady Béláné sz. Dénes Ilona
A fénykép címe:	Teológuslányok
A fénykép készítésének helye:	Kolozsvár
A fénykép készítésének ideje:	1954. június 11.
Kulcsfigura:	Dénes Ilona

Balról jobbra felső sor: Mántó Júlia, Dénes Ilona, Fazakas Ildikó, Nagy Melinda, Szabó Edit, Nagy Emese Csiha Kálmánné, Bacsó Nusi, Spöl Csilla. Jobbról balra alsó sor: Nagy Inci, Tóth Éva, Tóth Rózsi, Imre Lajos bácsi, Nagy Piroska, Bráz Nusi, Adorjáni Márta. Ezek voltunk akkor a négy évfolyamon. Lajos bácsi tartotta minden este az áhítatot, ő volt a mi lelki apánk.

A négy évfolyamon 14 lányhallgató volt. Általában jól kijöttünk egymással, de mi, a székelyek jobban összetartottunk, még most, hatvan év után is tart a barátság. A lányok mindig szorgalmasabbak voltak, mint a fiúk, ezért a vizsgán is jobb jegyet kaptak. A fiúk irigykedtek, és professzoraink közt is volt olyan, aki nem nagyon barátkozott meg a leány hallgatók jelenlétével. Volt olyan időszak, amikor a szünetben a fiúkkal nem volt szabad beszélgetni, sőt a Díszteremmel szemben lévő teremben kellett tartózkodnunk. Ennek ellenére minden teológus lánynak volt udvarlója. Volt, amelyikből házasság lett, de olyan is, amelyik már ott a Teológián véget ért. Az enyém is.

Interjúalany neve:	Ady Béláné sz. Dénes Ilona
A fénykép címe:	A katonai gyülekezet
A fénykép készítésének helye:	Katona, Mezőség
A fénykép készítésének ideje:	1958.
Kulcsfigura:	Dénes Ilona (középen palástban)

Ez a katonai gyülekezet, egy istentisztelet után a templom előtt. 1957. augusztus 1-jén érkeztem meg Mócsra az esperesi hivatalba, ahol néhai Szőke Sándor esperes úr fogadott. Félve, dobogó szívvel léptem át az esperesi hivatal küszöbét. Bemutatkoztam, és ez volt az első kérdése: „Miért jött? Szolgálni vagy primadonnáskodni?” Válaszom így hangzott: „Szolgálni jöttem”. – „Akkor vegye a táskáját, és induljunk Katonába!”

Amikor odakerültem, a híveim szívesebben látogatták a római katolikus és az ortodox istentiszteleteket, mint a reformátust. Nem tudtam, hogyan szoktassam vissza őket a református istentiszteletre. Elhatároztam, hogy a pénteki és a szombati napot arra használom fel, hogy minden héten egy éven keresztül felkeresem a református családokat, és figyelmeztetem őket, hogy vasárnap istentiszteletet tartunk, jöjjenek a templomba. Egyik tanyáról a másikra, egyik dombról a másikra jártam, és egy év alatt elértem azt, hogy a református hívek nyolcvan százaléka ott volt minden vasárnap a templomban. Itt szolgáltam 1957. augusztus elsejétől 1960. március elsejéig.

Interjúalany neve:	Ady Béláné sz. Dénes Ilona
A fénykép címe:	Katonai presbiterek
A fénykép készítésének helye:	Katona, Mezőség
A fénykép készítésének ideje:	1958.
Kulcsfigura:	Dénes Ilona (középen palástban)

Nagyon sokan voltak olyanok, akik nem beszéltek anyanyelvüket, pedig tiszta magyarok voltak. Még a szegény presbitereim is inkább románul beszéltek.

A gondnok kinn lakott a határban, és egy alkalommal, amikor ment haza, megverték a románok. Elment Nagy Sanyihoz, a presbiterhez és kopogtatott. „Da!” [*Igen!*], bement. „Bună seara!” – köszönt a gondnok, s mondta románul, hogy őt megverték a román fiúk. Másnap jött Nagy Sanyi, és elmondta, mi történt, de még azt is, hogy bár a román fiúk verték meg, mikor bement hozzá, mégis románul mondta, hogy megverték. Egyszer csak jött hozzám Dani bácsi, a gondnok, s mondta: „Tiszteletes asszony, megverték az este, ahogy mentem haza”. Erre azt mondtam neki, hogy „Jobban meg kellett volna verjék magát, kurátor úr”. Azt mondja: „Miért?” Mondom: „Azért, mert amikor bement Nagy Sanyihoz, hogy köszönt, és hogy mondta el, hogy megverték? Jobban meg kellett volna verjék, hogy tanuljon meg magyarul”. Aztán mindig haragudott reám, hogy én miért mondtam, hogy meg kellett volna verjék. Nem tudtak szegények magyarul.

Interjúalany neve:	Ady Béláné sz. Dénes Ilona
A fénykép címe:	Családi kép
A fénykép készítésének helye:	Ketesd, Kalotaszeg
A fénykép készítésének ideje:	1966 körül
A képen:	Ady Béla, Ady Melinda, Ady Béláné sz. Dénes Ilona

Leendő férjemmel, Ady Bélával már a Teológián ismertük egymást; ő negyedéves volt, amikor én elsőéves. Teológia után Bánffyhunyadon volt egy fél évet – mert innen a lelkészt elvitték börtönbe –, majd elment Palatkára, a Mezősége. Amikor kineveztek engem Katonába, jövégetett, s egyszer megkérdezte, hogy van-e, aki vigyen a malomba nekem búzát, hogy őröljön lisztet. Én mondtam, hogy nincsen, és akkor jött és elvitte a búzát, és megőrölte. Más is segített. Először csak mint barátok találkoztunk, aztán a barátságból házasság lett.

Esküvő után Palatkán kezdtük a közös szolgálatot. Nem volt ott se fürdőszoba, se villany, csak sár s falábak. Mezítláb is jöttek, de főleg gólyalábon jártak a templomba az emberek, pedig jó magas hegyre kellett felmenni. Felkötötték, s a templom előtt leszedték, bementek a templomba, s mikor kijöttek, megint fel a falábat, s indultak.

1961. február 2-án megszületett a kislányunk, Melinda, aki négyéves volt, amikor Ketesdre kerültünk, mert meghívták oda a férjemet lelkésznek.

Interjúalany neve:	Ady Béláné sz. Dénes Ilona
A fénykép címe:	Férjem szülei
A fénykép készítésének helye:	Nagykapus
A fénykép készítésének ideje:	1970-es évek
A képen:	Ady László, Ady Lászlóné Miklós Mária

Férjem, Béla Székelykocsárdon született 1929. szeptember 23-án. Édesapja Ady László, az Adyk szilágyfőkeresztúri ágának a leszármazottja 1900. szeptember 16-án született Nyárádszentbenedeken. Az ő apja, Ady Sámuel Nyárádszentbenedek-Ákosfalva Református Egyházközség lelkipásztora volt. Férjem apai nagyanyja, Nagler Sarolta családja – mint hugenotta család – Elzász-Lotaringiából vándorolt Erdélybe a XVIII. században.

Apósom, Ady László 1924-ben végezte el a teológiát, majd Dicsőszentmártonban volt segédlelkész. Rendes lelkész lett Székelyföldváron, ahol nőül vette Miklós Mária tanítónőt. Három gyermekük született: László, aki korán meghalt, Béla és Melinda-Sára, későbbi Bitai Lászlóné. 1935 októberétől a kalotaszegi Magyarapus lelkipásztora volt 1965 decemberéig, nyugdíjba vonulásáig.

Interjúalany neve:	Ady Béláné sz. Dénes Ilona
A fénykép címe:	Családi kép
A fénykép készítésének helye:	Ketesd
A fénykép készítésének ideje:	1970 körül
A képen:	Ady Béla, Ady Melinda, Ady Béláné sz. Dénes Ilona

Az biztos, hogy nagyon nehéz egy lelkésznőnek, hogy anya is legyen, feleség is legyen, lelkésznő is legyen. Soha nem felejttem el, hogy mikor engem kineveztek Farnasra, anyósomtól kaptam egy levelet. Azt írta: „Ili, gondold meg, hogy mit csinálsz, mert ha elmész Farnasra szolgálni, akkor soha vasárnap a családnak nem tudsz ebédet adni. Nem leszel te akkor se anya, se feleség”. Hát én azért anya is voltam – úgy érzem – s feleség is. Elmentem, elvégeztem a szolgálatot, és ha nem is tizenkettőkor ebédeltünk, hanem fél kettőkor, de mindig együtt ebédeltünk. Az ebédet szombaton elkészítettem, s mire feljöttem, Béla megmelegítette, s semmi hátránya nem volt.

A férjem sokat segített a házimunkában, nagyon szeretett dolgozni. Amikor Melinda megszületett, hat hétig nem mentem szószékre, s hogy letelt a hat hét, első vasárnap mondtam Bélának: „Te maradsz itthon a gyermekkel, s én megyek szószékre.” Ő úgy örvendett! Sokan kérdezték: „Nem volt irigy Béla?” – nem, sőt nagyon örvendett, hogy szolgálók.

Interjúalany neve: **Ady Béláné sz. Dénes Ilona**
 A fénykép címe: **Konfirmáció Farnason**
 A fénykép készítésének helye: **Farnas**
 A fénykép készítésének ideje: **1980-as évek**
 Kulcsfigura: **Ady Béláné Dénes Ilona**

Sokszor jöttek hozzám a szomszéd faluból, Farnasról, hogy menjek oda lelkésznek, mert ők nagyon szeretnék. Nehezen kaptam meg a kinevezést, de végül 31 évig ingáztam Ketesd és Farnas között. A farnasi gyülekezet kicsi volt, ezért nem kaptak addig lelkészt. A gyerekek létszáma 1813-ban kilenc, 1823-ban öt, 1831-ben tizenhat, 1840-ben kilenc fő – az már akkor is nagyon kevés volt. A farnasiak biztos érdeklődtek a ketesdiektől, hogy a papné hogy prédikál, mielőtt hívtak volna engem oda, mert kaptam egy ilyen visszajelzést: „Azt mondták a ketesdiek, hogy a tiszteletes asszony még jobban szolgál, mint a tiszteletes úr.” Én így kerültem Farnasra.

Ahogy kineveztek, azonnal vettünk egy lovat. Egy darabig megkértünk valakit Ketesdről, hogy vigyen át Farnasra, ami körülbelül 14 kilométer. Föld és Váralmás között kell jobbra térni a farnasi útra. Általában minden második vasárnap ment a férjem oda szolgálni. Olyankor ő egyedül ment szekérrel, de egy idő után eladta a lovat, mert megunta, és akkor jöttek Farnasról értünk, szintén lovas szekérrel. Az reggel 9-re itt volt értem vagy a férjemért, 10-re ott voltunk Farnason, megtartottuk az istentiszteletet, beszélgettünk a hívekkel, és délben 1 vagy 2 órára otthon is voltunk.

Interjúalany neve:	Ady Béláné sz. Dénes Ilona
A fénykép címe:	Lelkészházaspár
A fénykép készítésének helye:	Ketesd
A fénykép készítésének ideje:	1970-es évek
A képen:	Ady Béla, Ady Béláné Dénes Ilona

A ketesdi parókia virágoskertjében készült ez a kép a 70-es években. Ketesden sokszor mondtam Bélának, hogy engedjen prédikálni, ő pedig szívesen ment Farnasra, mert szerette azokat az embereket, hisz olyan közvetlenek, barátságosak voltak. Már 9-kor beültek az irodába és beszélgettek. Férjem mindig vállalta szívesen a nehezebb részt: ha rossz időben, sárban, hóviharban kellett menni, ő sokszor ment. Addig én itt szolgáltam Ketesden.

Béla csendes volt, így hát kellett unszolgálnom, mert másképp se csűr nem lett volna, se fürdőszoba a parókián, se semmi. Énnékem viszont állandóan dolgozhatnék volt. Sokszor kérdezték a kollegák: „Nincs veszekedés köztetek, és nem haragszik Béla, hogy te mindenbe beleütöd az orrod?” Azt mondta erre Béla: „Én örvendek, ha csinálja”. Mikor renováltattunk valamit, azt mondták a presbiterek és az emberek: „Már megint kitalált valamit a papné”.

Interjúalany neve:	Ady Béláné sz. Dénes Iлона
A fénykép címe:	Ady Béla a ketesdi Mózes-székbén
A fénykép készítésének helye:	Ketesd
A fénykép készítésének ideje:	1992
A képen:	Ady Béla

A férjem nagyon csendes, jó ember volt, senkit meg nem bántott, nagyon-nagyon szerette az embereket, a híveket. Úgy szerette a vendégeket mindig! Ő soha nem a fentieket, a hatalmasokat szerette, hanem a szegény embert. Mindenkit megbecsült, mindenkinek előre köszönt, és nagyon-nagyon segítőkész volt.

Interjúalany neve:	Ady Béláné sz. Dénes Ilona
A fénykép címe:	Ady Béla keresztel
A fénykép készítésének helye:	Ketesd
A fénykép készítésének ideje:	1992
Kulcsfigura:	Ady Béla

Ezen a képen férjem a vejünk testvérének a fiát, Tamást kereszтели otthon, a családi háznál.

A temetési szolgálatokat Ketesden, de sokszor Farnason is Béla végezte. Nagyon nehezek voltak ezek a szolgálatok, és én csak akkor temettem, ha Béla beteg volt. Az esketési és kereszтели szolgálatokat is általában a férjem végezte, viszont ő nem szeretett súlyos beteghez menni, de én szívesen mentem. Nagyon szerettem az emberekkel foglalkozni, csak azt bántam, hogy abszolút nem tudok énekelni. Én tartottam a bibliaórát, és Béla kezdte az énekeket. Nagyon-nagyon szépen énekelt. Neki nehezére esett tanítani a gyermekeket, asszonyokat, ezért mindig én tartottam a bibliaórákat, én meg nem tudtam énekelni – pedig anyyra szerettem volna! –, ezért mindig ő vezette az énekeket.

Interjúalany neve:	Ady Béláné sz. Dénes Ilona
A fénykép címe:	Családi kép
A fénykép készítésének helye:	Ketesd
A fénykép készítésének ideje:	2000 körül
A képen:	Ady Béla, Ady Melinda, Ady Béláné sz. Dénes Ilona

Melinda sokat segített nekünk a lelkészi szolgálatban. Ő járt a faluba inkább, az emberek között élt. Nagyobb lány korában vasárnap állandóan sétált a barátnőivel, délután kiültek a fenyvesbe, de ha kellett, mindig mondta: „Itt beteg van édesanyám, ide el kell menni”, aztán hallotta, hogy ott van baj, és oda is el kell menni. Olyankor én mindig elmentem minden beteghez, farnasiakhoz is, ketesdiekhez is, ha kellett, Hunyadon látogattam meg a beköltözött ketesdieket, farnasiakat vagy azokat, akik bekerültek a hunyadi kórházba. Ha bibliaórán megmondták az asszonyok, hogy ki beteg, én mindig elmentem. S egyedül mentem. Úgy szerettem egyedül menni! Ritkán történt meg az, hogy a férjemmel ketten mentünk, esetleg ha férfitbeteg volt. Igét olvastam, imádkoztam, s elbeszélgettünk.

Úgyhogy Melinda teljesen be volt kapcsolva a lelkészi szolgálatba. A mai napig is, ha megkondul a harang, Melinda indul. Ha véletlenül meg van hülve, vagy valamiért nem tud szegény elmenni a templomba – ilyen esetleg egy esztendőben egyszer vagy kétszer fordul elő –, már mennek az asszonyok Ágihoz, a mostani lelkész feleségéhez, hogy „Tiszteletes asszony, mi van Melindával?” Vagy Tibihez, a férjéhez jönnek: „Miért nem volt Melinda a templomban?” Melindának muszáj menni a templomba, mint a lelkésznek. De ő megy szívesen.

Interjúalany neve:	Ady Béláné sz. Dénes Iлона
A fénykép címe:	Nőszövetségi találkozó
A fénykép készítésének helye:	Ketesd
A fénykép készítésének ideje:	1993
Kulcsfigura:	Ady Béláné Dénes Iлона

Itt előadást tartok a ketesdi templomban megrendezésre került nőszövetségi találkozón az Úr asztalánál 1993-ban. Kalotaszegen rengeteget szolgáltam: Felszegen minden gyülekezetben prédikáltam, még az Almás völgyében is. Szeretem a kalotaszegi gyülekezeteket.

Székelyföldön lehet, nehezebb lett volna női lelkésznek lenni, de Kalotaszegen nem volt semmi gond. Én nem éreztem azt, hogy nem akarják, hogy szolgáljak. Mielőtt idejöttünk Ketesdre, én már kétszer szolgáltam itt, mert épp itt voltunk vendégségben, és Elemér bácsi megkért, hogy menjek szószékre. Felmentem, szolgáltam, és a ketesdiek elfogadták a szolgálatomat. Egyszer Almásszentmihályra hívtak temetni. Két református család élt ott, s meghalt az egyik szülő. Rengeteg román volt a temetésen, sőt még a szomszéd faluból is átjöttek. Kérdeztem a gondnoktól: „Mindig ilyen sokan vannak a temetésen?” Azt mondta: „Ó, dehogya! Jöttek, mert kíváncsiak, hogy egy asszony hogy tud prédikálni”. Kíváncsiak voltak, hogy hogyan szolgál egy női lelkész – csak tátották a szájukat.

Emlékszem, még Palatkán mondta a kántor: „A tiszteletes úr is szépen prédikál, de mikor a tiszteletes asszony prédikál, valahogy másképp ejti ki a szavakat. Másképpen mondja, hogy szeretet. Úgy a szívünkhöz s a lelkünkhöz beszél”.

Interjúalany neve:

Ady Béláné sz. Dénes Iлона

A fénykép címe:

Farnasi nőszövetségi találkozó

A fénykép készítésének helye:

Farnas

A fénykép készítésének ideje:

1995. július 23.

Kulcsfigura:

Ady Béláné Dénes Iлона *(első sor közepén)*

Mindig kicsi gyülekezetben szolgáltam. Katona egy nyolcvan lelkes gyülekezet volt, Farnason pedig, amikor odamentem, százhetvenötven voltak, s mikor eljöttem, talán negyvenvalahányan, mert öregek voltak, és meghaltak. Tényleg kicsi gyülekezet, de én úgy szerettem őket!

Interjúalany neve:

Ady Béláné sz. Dénes Ilona

A fénykép címe:

Farnasi nőszövetségi találkozó 2.

A fénykép készítésének helye:

Farnas

A fénykép készítésének ideje:

1995. július 23.

Kulcsfigura:

Ady Béláné Dénes Ilona

Bár kevesen voltak a farnasiak, mégis ünneplő gyülekezet volt. Amikor konfirmálás, húsvét, karácsony alkalmával úrvacsoraosztás volt, mindig tele volt a templom. Igaz, nem nagyok a műemlék templomok, mintegy kilencven férőhelyes a farnasi, de nagyon szép kicsi templom, s még a karzaton is ültek. Ha volt valami ünnepély, énekeltek a farnasi asszonyok. Olyan ügyesek voltak!

Interjúalany neve:

Ady Béláné sz. Dénes Iлона

A fénykép címe:

A ketesdi múzeumban

A fénykép készítésének helye:

Ketesd

A fénykép készítésének ideje:

1990-es évek vége

A képen:

Ady Béláné Dénes Iлона

Ez a kép a ketesdi múzeumban készült. Sokszor jöttek vendégek mindenfelől. Itt éppen holland vendégeknek mutattam meg a múzeumot, mely a torony feljáratánál található.

Interjúalany neve:	Ady Béláné sz. Dénes Ilona
A fénykép címe:	Kedvenc képem a férjemről
A fénykép készítésének helye:	Farnas
A fénykép készítésének ideje:	1995
A képen:	Ady Béla

Annyira szeretem ezt a képet! Bethlen Miklósnak a leánya, Katalin készítette ezt a képet. Béla nem is tudott róla. Katalin később elhozta nagytáta.

A férjem nagyon-nagyon hasonlított Ady Endrére. Emlékszem, hogy egyszer ott Palatka mellett, Vajdakamaráson magyarórán az iskolában épp Adyról volt szó. Mikor bement Béla az udvarra, és odament a barátaihoz, a tanárokhoz, a gyermekek megmeredtek. Azt hitték, hogy Ady Endre ment be, annyira hasonlított az arca a nagy szemeivel Ady Endrére. Később róla mintázták a nagyváradi Ady-szobrot, mely a múzeum előtt van, ő ült Szerváciusznak modell, míg megcsinálta. Pont olyan volt, mint Ady Endre.

Interjúalany neve:	Ady Béláné sz. Dénes Ilona
A fénykép címe:	Ady Béla 80 éves
A fénykép készítésének helye:	Ketesd
A fénykép készítésének ideje:	2009
A képen:	Ady Béla, Ady Béláné

Itt ez az uramnak a nyolcvanadik születésnapja. A kép itt készült az új házban, azaz a nyugdíjas házunkban, itt a díványunk. A férjem 1998-ban ment nyugdíjba. Én még szolgáltam vagy öt évet.

53 évig éltünk együtt a férjemmel. Szép, csendes házasságunk volt, melyet Isten megáldott a lányunkkal, Melindával. Inkább én voltam a harciasabb, de soha nem volt köztünk komolyabb veszekedés. Végeztük a szolgálatokat, segítettünk egymásnak. Az 53. házassági évfordulónk napján halt meg a bánffyhungyadi kórházban. Tíz évig volt beteg. A ketesdi temetőbe temettük el 2013. március 10-én. 83 éves volt.

Interjúalany neve:

Ady Béláné sz. Dénes Ilona

A fénykép címe:

Utolsó szószéki szolgálatom alkalmából

A fénykép készítésének helye:

Sárvásár

A fénykép készítésének ideje:

2008. augusztus 17.

Kulcsfigura:

Ady Béláné Dénes Ilona

2008. augusztus 17-én volt Sárvásáron az utolsó szószéki szolgálatom. Öregek vasárnapjára hívtak szolgálni. A képen balról jobbra: Kudor András presbiter, Melinda a lányom, majd Kudor Andrásné Veres Márta, középen én, mellettem Ady Béla, az esperesnő Vincze Mínya Istvánné Kupa Melinda és az esperes, Vincze Mínya István.

Interjúalany neve:	Ady Béláné sz. Dénes Iлона
A fénykép címe:	Pásztornó pásztorbottal
A fénykép készítésének helye:	Ketesd
A fénykép készítésének ideje:	2010
A képen:	Ady Béláné Dénes Iлона

Ez a kép is itt készült, Ketesden, nálunk az udvaron. Gyímesből hozták nekem ezt a pásztorbotot. Én magam is sok betegségen mentem keresztül, de Istené legyen a hála és dicsőség, hogy még tudok a lányoméknak segíteni. Életemet, öreg napjaimat Isten kezébe teszem le. Legyen meg az Ő akarata. „Szüntelen imádkozzatok. Mindenben hálákat adjatok.” [1Theszalonika 5:17-18a].